

ETİĞE AYKIRI DAVRANIŞLAR*

1) AŞIRMA (İntihal-Plagiarism) :

Başkalarının fikirlerini, metodlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, yapıtlarını ve şekillerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendisininmiş gibi sunmak. Yabancı dilden kitap makale vb. tercüme ederek kendi yazmış gibi basmak.

2) SAHTECİLİK (UYDURMA) (Fabrication):

- Sunulan veya yayınlanan belgeyi gerçeğe aykırı olarak düzenlemek veya bir belgeyi değiştirmek veya gerçeğe aykırı belgeyi bilerek kullanmak.

- Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak; yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek.

3) CARPITMA(Falsification):

- Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek,

- Araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek,

- Araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak,

- İlgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak.

4) DUPLİKASYON (Duplication):

Bir araştırmanın aynı sonuçlarını birden fazla dergiye yayın için göndermek veya yayınlamak.

(Yayın içeriğinin birden fazla uzmanlık alanını ilgilendirdiği, yayının farklı bir dilde yayınlanmasında yarar görüldüğü gibi durumlarda her iki yayın kuruluşundan onay almak koşuluyla yayın tekrarı kabul edilebilir.)

5) DİLİMLEME (Slicing):

Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak çok sayıda yayın yapmak.

6) HAKSIZ YAZARLIK:

Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dahil etmek, aktif katkısı bulunduğu halde bu kişileri yazarlar arasına katmamak, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olamayan bir biçimde değiştirmek.

(Yazarlık Hakkı, çalışmanın tasarımında; veri toplanması, analizi veya değerlendirilmesinde; yazımında katkı vermiş olmayı gerektirir. Başkalarının çalışmasına sadece yazım aşamasında katkıda bulunmak yazarlık hakkı doğurmaz.)

DİĞER ETİK İHLAL TÜRLERİ

-Yayınlarda bilimsel kurallara uymadan makul ölçüleri aşan alıntılar yapmak.

(Bilimsel yayınlarda ya da genel kamuoyuna dönük olarak yayınlanan her türlü makale, derleme, kitap ve benzeri yayınlarda daha önce yayınlanmış veya yayınlanmamış bir çalışmadan yararlanılırken, o çalışma bilimsel yayın kurallarına uygun biçimde kaynak olarak gösterilmelidir. Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir yapıt tümüyle ya da bir bölümü ile izin alınmadan veya asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayınlanamaz.)

-Yüksek lisans ve doktora çalışmalarından çıkan yayınlarda öğrencinin veya danışmanının ismini yazmamak,

- Destek alınarak yürütülen araştırmaların yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile onların araştırmadaki katkılarını açık bir biçimde belirtmemek,

- İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak,

- Yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek.

- Doçentlik başvurusunda jüri üyelerini yanıltıcı, yanlış ya da eksik beyanda bulunmak.

* Buradaki tanımlar Üniversitelerarası Kurul Etik Komisyonu'nun uygulama ile edindiği tecrübeler ile bazı üniversitelerin ve bilim kurullarının tanımlarından yararlanılarak yapılmıştır. Daha geniş bilgi için aşağıdaki kaynaklara bakılabilir.

1-Committee on Publication Ethics (COPE)

<http://www.publicationethics.org.uk/>

2-Code of Good of Research Practice

<http://www.surrey.ac.uk/SBMS/research/good-practice.html>

3) <http://www.icmje.org/>

4) <http://webster.commnet.edu/mla/plagiarism.htm>

5) <http://www.education.indiana.edu/-frick/plagiarism>

6) <http://www.georgetown.edu/honor/plagiarism.htm>

7) www.tubitak.gov.tr

8) <http://hacettepe.edu.tr/duyuru/rekduy/aetik.shtml-41k>

9) <http://www.karto.itu.edu.tr/derslerimiz/etik/sruacan2.pdf>

10) <http://www.metu.edu.tr/tbe>